

ENSV SPORDIKOMITEE
METOODIKAKESKUS.

OPTIMISTPURJETAJA ALGÕPETUS
METOODILISED JUHENDID

TALLINN 1988.

1. SISSEJUHATUS OPTIMISTIPURJETAJA ALGÕPETUSE KURSUSELE

Treeneri-õpetaja nimi on: _____

Treener-õpetaja aadress: _____

Telefoninumber: _____

Õpilase nimi on: _____
_____Treeningute aeg ja koht: _____

_____Pea meeles, kaasa peab võtma: _____

Jahtklubi telefoninumber: _____

1.1. Õppeprogramm

Õppetund	Teema
1	Sissejuhatus Optimistipurjetaja algõpetuse kursusele
2	Tutvumine oma jahtklubiga
3	Optimistipurjetamise ajalugu
4	Ohutusmäärused
5	Optimisti osade nimetused
6	Otsad, trossid, rautised
7	Peedi hooldamine ja hoidmine
8	Kus peab peedis istuma
9	Parem ja vasak hals (stüürpoord ja bakpoord)
10	Paut ja halse
11	Luhvamine ja vallamine
12	Loovimine ja purje asend
13	Pressimine, külgtuul, pakstaaktuul ja tagantuul
14	Mida teha kui past on ümber läinud
15	Merereeglid leovade kokkupõrke vältimiseks
16	Võistlusdistant
17	Võistluspurjetamine, parem ja vasak hals, pealtuule ja alltuule
18	Elustamine ja esmaabi
19	Peedi uppumatus
20	Taegeldamine

2. TUTVUMINE OMA JAHTKLUBIGA

Jahtklubi nimi: _____

Jahtklubi mark: _____

Jahtklubi lipp: _____

Jahtklubi ülema nimi: _____

Jahtklubi noorteseksiooni esimehe nimi: _____

Jahtklubi noorteseksiooni treenerite nimed: _____

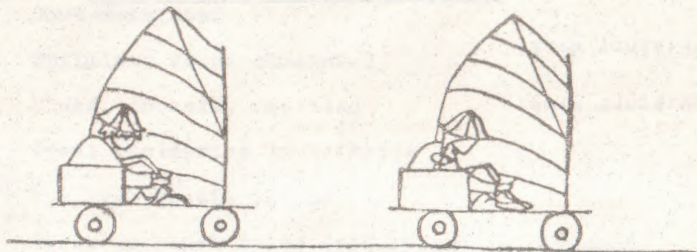
3. OPTIMISTI AJALUGU

Optimist on pärit Floridast, U.S.A.

Esimesed Optimistid ehitas Clark Mills aastal 1948.

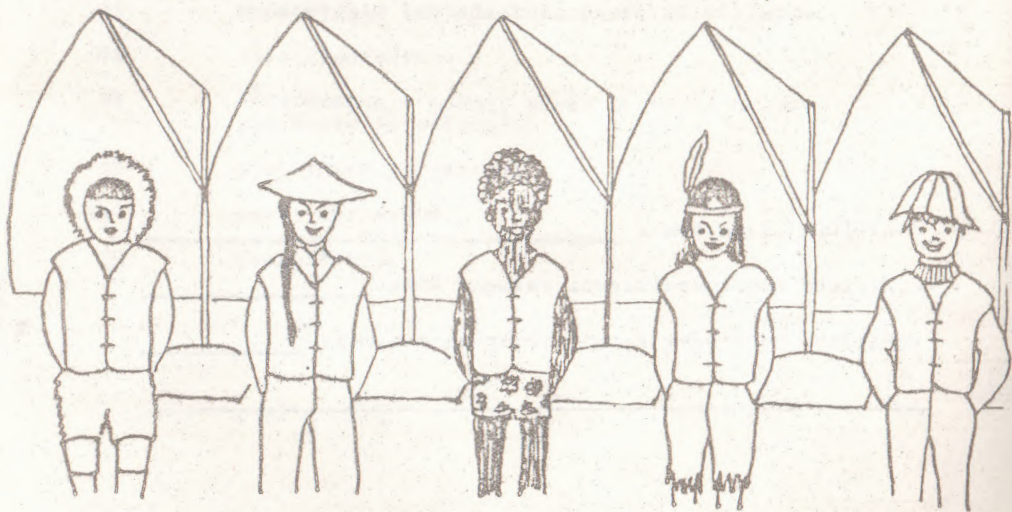
Ennem, kui Optimistist past sai, oli ta purjega varustatud vaaker, millega sõideti tänavatel ja teel.

Eestisse tuli Optimist 1968. aastal.

Rahvusvaheline Optimistiliit (I.O.D.A.) moodustati 1965. aastal Turus (Soome).

Praegusel ajal on Optimiste rohkem kui 50 riigis ja aendel purjetab üle 150 000 optimistipurjetaja. Eestis on umbes 300 Optimisti.

4. OHUTUSMAARUSED

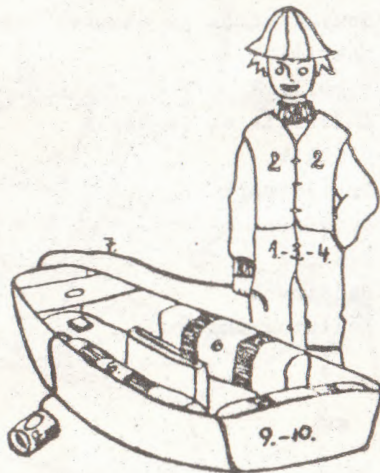
Isiklik ohutus:

1. Purjetaja peab oskama ujuda vähemalt 200 m.
2. Purjetajal peab alati seljas olema päästevõõ (päästevõõd peab katsetama kord aastas).
3. Optimistil võib korraga purjetada ainult üks laps.
4. Kus ja millal saad sina purjetada: _____

5. Ära jäta kunagi üksi ümberlõinud Optimisti - oota selle juures, kuni tuleb abi.

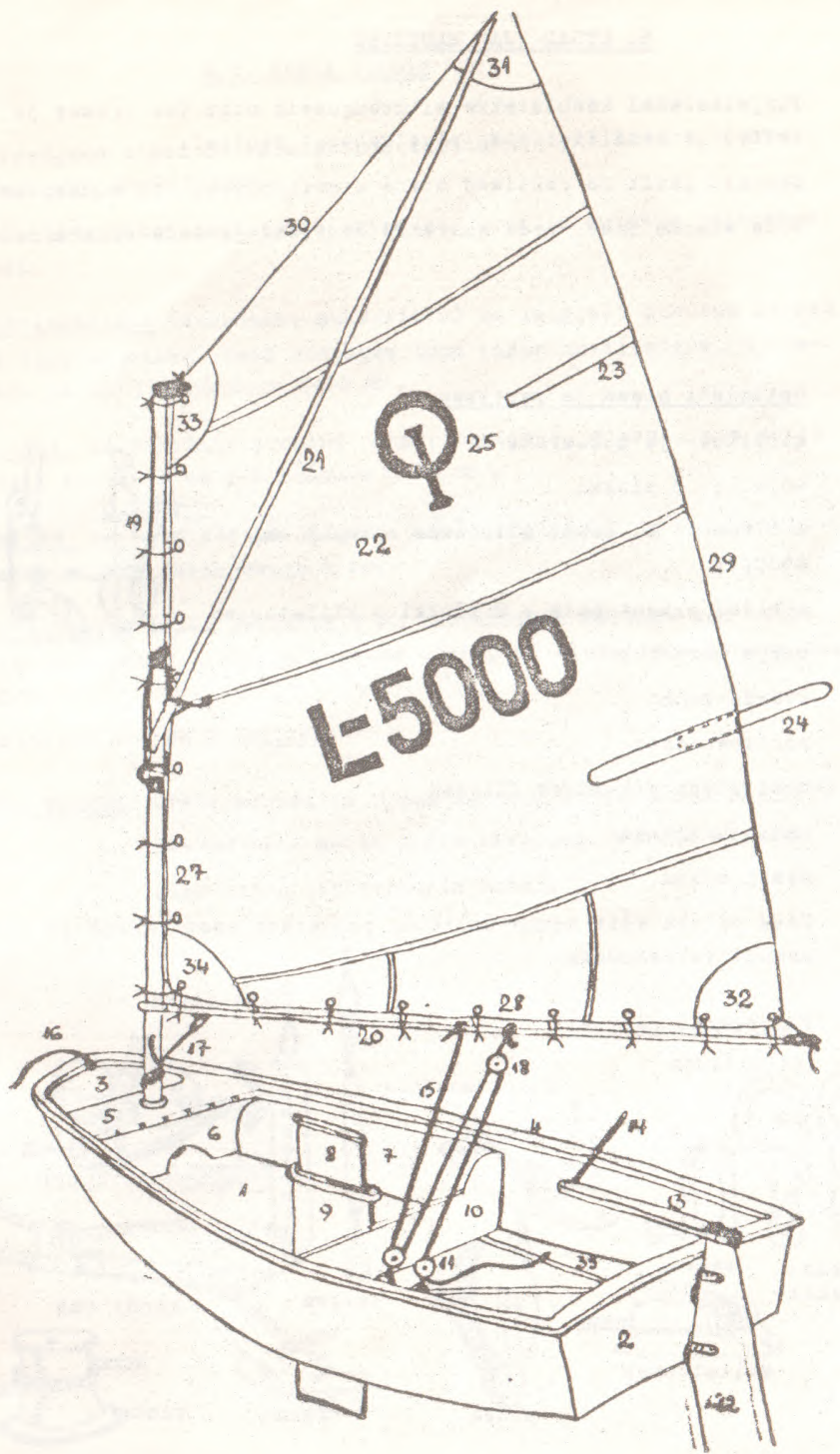
Paadi ohutus:

6. Ujuvuskehad - olgu hästi kinnitatud.
7. Paadis peab olema vähemalt 4 m pikkune ujuv pukseerimisots.
8. Paadis peab olema anum vee väljaviskamiseks, mis on otsaga kinnitatud. Ka mõla on kohustuslik.
9. Põe oma paat heas merekorras.
10. Paadiga peab igal aastal tegema ujuvuskatse.

5. OPTIMISTI EHTUS

1. Kere
2. Antripeegel
3. Võrpeegel
4. Poord
5. Piidalaud
6. Vahesein
7. Ujuvkehad
8. Svert
9. Sverdi kaev
10. Kesksaar
11. Stopperplokk
12. Rool
13. Roolipinn
14. Roolipinni pikendus
15. Soot
16. Pukserots
17. Kontrasoot (poomi allatõmme)
18. Plokk
19. Mast
20. Poom
21. Spriid
22. Puri
23. Liistutasku
24. Liist
25. Klassitunnus
26. Rahvustunnus ja -number
27. Mastiliik
28. Poomiliik
29. Ahterliik e. tagaliik
30. Ülaliik
31. Spriidinurk
32. Soodinurk
33. Ülanurk
34. Halsinurk
35. Kallutusrihmed

6. OTSAD JA RAUTISED

Purjelaevadel kasutatakse mitmesuguseid otsi (ka trosse ja kette) ja metallist ning plastmassist rautisi.

Suurelt jaolt on rautised otste kinnitamiseks või suunamiseks.

Mida suurem laev, seda suuremad rautised ja seda rohkem neid on.

Optimisti otsad ja rautised :

kinnitus- ja pukeerots

soot + 3 plokki

kontrasoot e. poomi allatõmme + knaap või stopper

spridi piigutuaots + 2 plokki + kiilatopper

purje soriliin

sverdi kumm

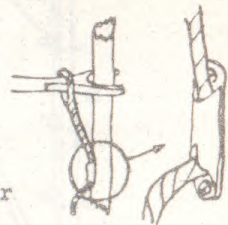
roolirautised

roolipiina pikenduse liiged

kallutusrihmad

masti steps

Need ei ole kõik kohustuslikud, purjetada saab vähema ja lihtsamagi varustusega.

Purjepaadi rautisi:

karaliiner

kilpkonnablokk

vandiplokk

poekstopper

patent-
karabiin-
ner

seekel

kiilatopper

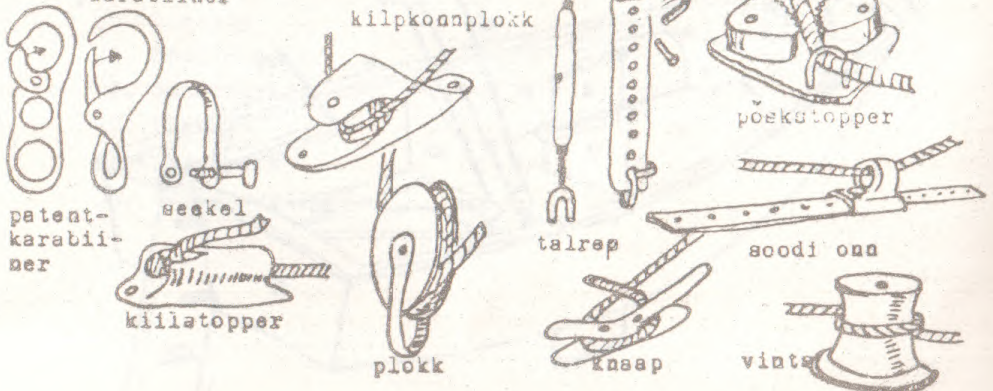
plökk

talrep

knaap

soodi oia

vintra

6.1. Otsate tüübid

Kaaseegsed otsad on valmistatud terileenist, nailonist, kapronist jms. kunstkiust.

Eri otstarbeks kasutatakse erinevat tüüpi ja erineva jäikusega otsi.

Kinnitusotsad (ankruots, pukseriots) on laugjalt punutud kerged ja tugevad otsad. Need püütakse teha kirkavärvilistena, ujuvatenä ja on läbimõõduga 8-10 mm.

Soodid on tihedalt punutud pehmepinnalisest otsast, mis sobib hästi kätte ja on läbimõõduga 8-10 mm.

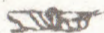
Fallid on valmistatud jäigast, kõvapinnalisest ja veuimatust materjalist, läbimõõduga 6 mm.

Soriliiniks sobib paremini 4 mm läbimõõduga nailon- või kapronots, mis peab pehme, tihe ja elastne olema, et oleks teds lintae söimida.

Mainigem ära ka kummiotsa.

PEA MEELES: Otsate algust ja lõppu ei tohi lasta lahti hargneda.

Tee selleks neile peale kleidung, sulata või seo paar tiiru isoleerpaela ümber.

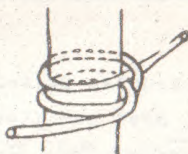

6.2. Sõlmed

Sõlmigi vajatakse, kuigi kaasaegsete stopperite tõttu suhteliselt vähe.

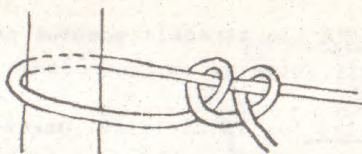
Puksersõlm:

- paadi kinnitamiseks.

Seasõrg:

- väge laialdaselt kasutatav.

Meremehesõlm:

- kasutatakse
kahe ühejame-
duse otsa liitmiseks.

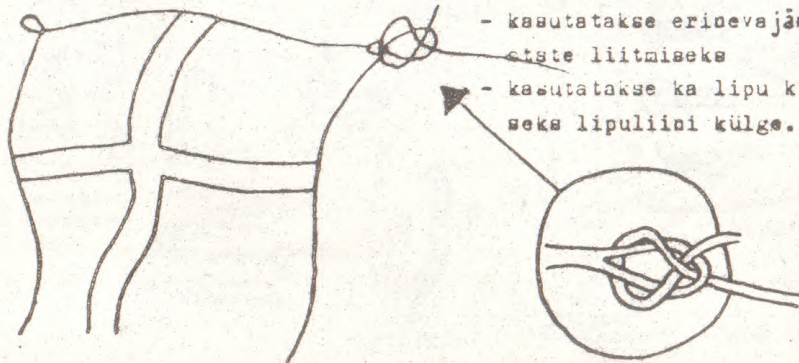
Kahekesõlm:

- kasuta-
takse selleks, et
soodits läbi plokkide
välja ei jookseks.

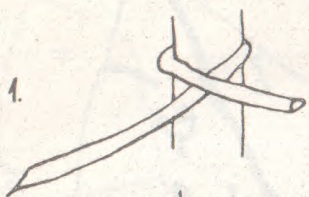
Soodisõlm:

- kasutatakse erinevajämedusega
otsa liitmiseks
- kasutatakse ka lipu kinnitami-
seks lipuliini külge.

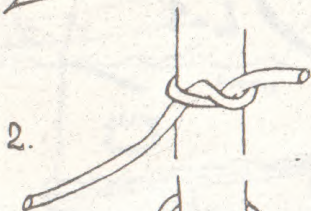

6.3. Paalisõlm

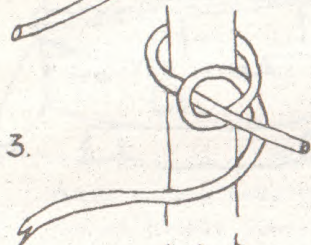
Kasutatakse siis, kui otsa lõppu on vaja mitte-
libisevat silmust teha. Lihtsalt a'vanev.
Seda võib teha näiteks paali ümber.

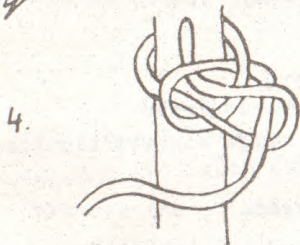
Keera ots ümber paali.

Tee "tavaline sõlm".

Tõmba otsa vabalt poolt (teine ots on
paadi küljes kinni).
Tõmmates moodustub pingul otsa ümber
silmus.

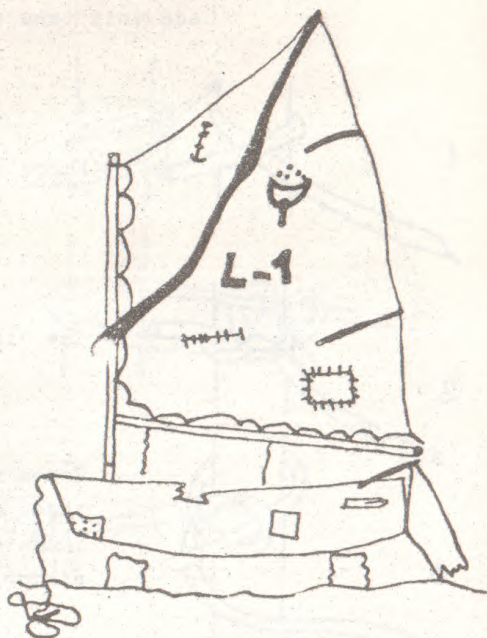
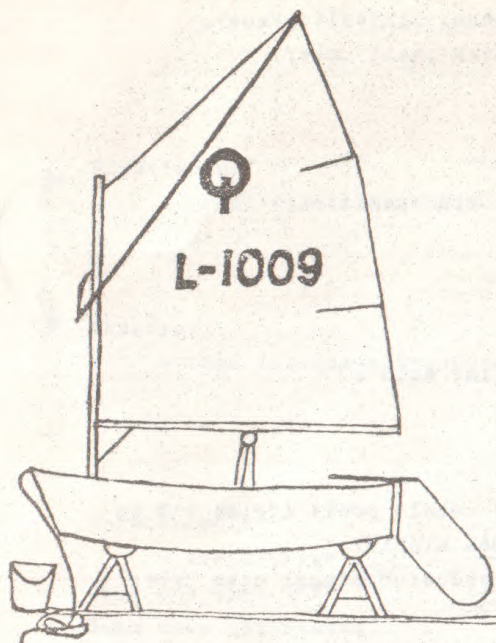

Lukustame vaba otsa, viies selle esiteks
paadis oleva pika otsa alt läbi ja
viime ta seejärel tagasi silmusesse.

Pinguta ettevaatlikult sõlm kinni ja
paalisõlm ongi valmis.

7. PAADI HOOLDAMINE JA SÄILITAMINE

Hoia alati paati hästi.

Pease paat peale purjetamist alati üle.

Kontrolli, et rautised kinni oleks ja ei logiseks.

Kontrolli, kas puri on masti ja poomi külge õigesti kinnitatud.

Uhu puri aeg-ajalt mageda veega üle.

Kontrolli otsi ja paranda võimalikud veed.

Ületalve säilitamine:

Kui hooaeg möödab, tee paat hästi puhtaks ja pane see koos varustusega seisma paadikuuri või katusealusesse.

Kata paat kinni selliselt, et kate paati vahetult ei puudutaks.

Kõige parem on see, kui saab paadi pehmendustega pukkidele panna. Paat ei tohi olla vastu maad, vaid seetsena palju kõrgemal.

8. KUS ON "OPTIMISTIS" ÕIGE ISTEKOHT

ISTU PAADI KESKEL

Optimist purjetab siis kõige paremini, kui ta ei vea ahtriga vett kaasa ega lükka seda vöüriga ees, teiste sõnadega on pikitasakaalus.

ARA ISTU PAADI AHTRIS

Ara istu kunagi liiga taga, sest siis purjetab Optimist halvemini ja sinul on raske roolida.

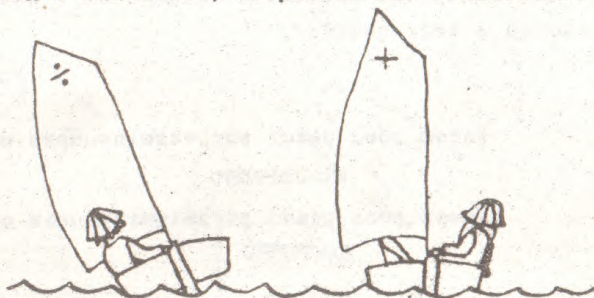
ISTU ALATI ISALTUULE POOLEL

Paadi ümbermineku takistamiseks pead istuma alati purje vastaspool (tuule poolel).

ARA KUNAGI ISTU ALLTUULE POOLEL

On põhjust hoiduda istumast purjega samal poolel (alltuule poolel) - paat võib kergesti ümber minna.

Kokkuvõttes võib öelda, et purjetamise ajal on vaja kogu aeg istumiskohta muuta nii, et paat oleks võimalikult tassakaalus (otse).

9. PAREM JA VASAK HALSS
(Stüürpoord ja bakpoord)

Sõnad stüürpoord ja bakpoord on eriti vanad. Viikingilaevu juhiti aeru abil. Aer oli kinnitatud tulliga parema poordi ülaserve külge.

Seepärest kutsuti seda külge, kust paati juhiti stüürpoordika (styyra = juhtima).

Vastepoolt, kuhupoole roolimees seljaga oli, kutsuti bakpoordika (bakbord = seljapool).

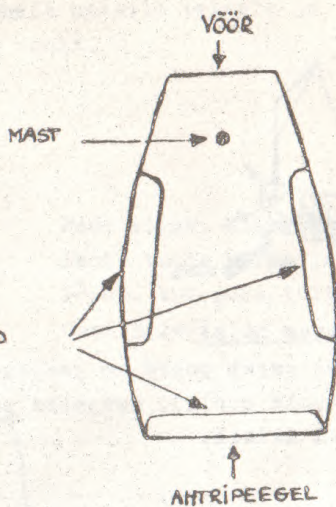
Parem pool paadi purjetamissuunas on
STÜÜRPOORD

Vasak pool paadi purjetamissuunas on
BAKPOORD

9.1. Stüürpoord ja bakpoord

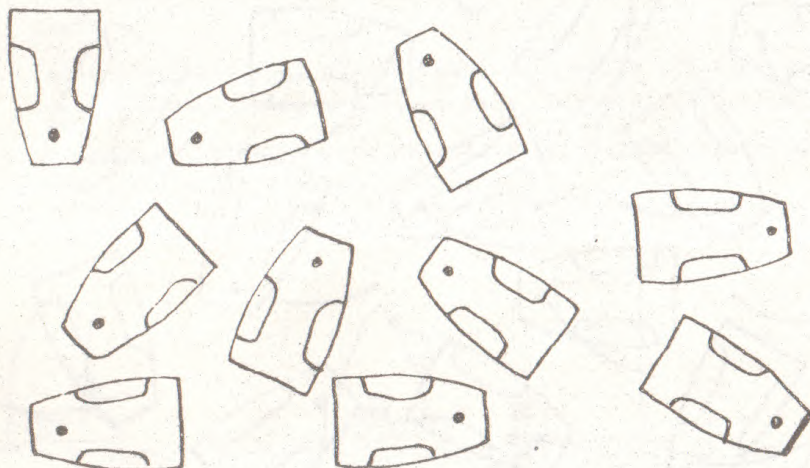
• Ka Optimisti külgi
 riketatakse poordideks, stüür-
 poordiks ja bakpoordiks, nagu
 viikingilaevaski, kuigi
 Optimisti juhatakse rooliga,
 mis on ahtripeegli
 keskel.

UJUVKEHAD

Ülesanne

Kirjuta alljoonistatud paatide ujukehadele, kus on
 stüürpoord ja kus bakpoord. (S= stüürpoord, P= bakpoord)

9.2. Halsid

Parem hales

Kui parem poord on pealtuule (tuule poole), purjetad paremal halsil.

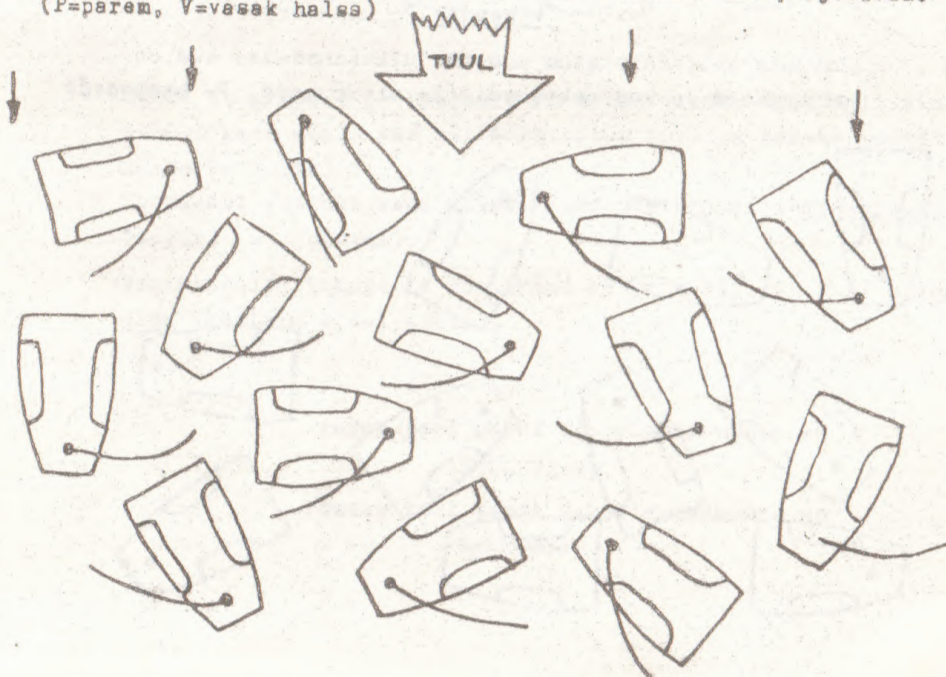

Vasak hales

Kui vasak poord on pealtuule, purjetad vasakul halsil.

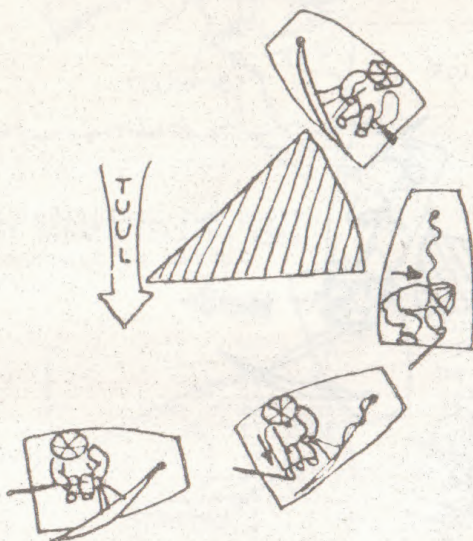
Ülesanne

Kirjuta alljoosistatud paatidele, kummel halsil nad purjetavad. (P=parem, V=vasak hales)

10. PAUT JA HALSS

P a u t: Paat paudib, kui ta pöörab ühelt halsilt teisele ja pöördemomendil on vöör vastu tuult.

Paut algab, kui vöör läbib tuule silma ja lõpeb, kui puri täitub uuel halsil.

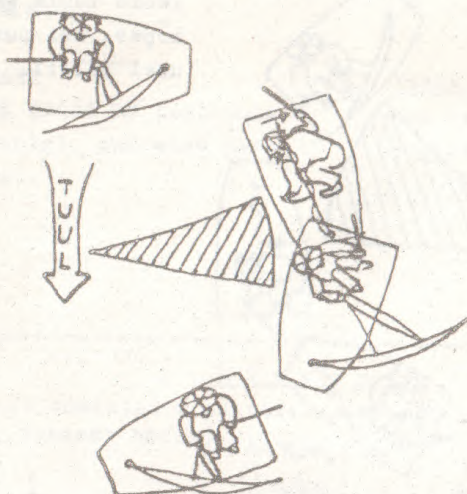
Sooritamine: Lükka rool endast eemale ja paat pöörab vastu tuult.

Paadi pööramise ajal siirdu rahulikult selle teisele poolele nii, et ületad paadi keekjoone siis, kui paat on tuulesilmas. Kui puri on täitunud uuel halsil, siis on paut lõpetatud ja võid jätkata purjetamist uuel halsil.

10.1. Paat ja halsis

Halsis: Paat halsib, kui ta allatuult purjetades pöörduv ühest halsilt teisele kii, et poom heidetakse ühest poordist teise.

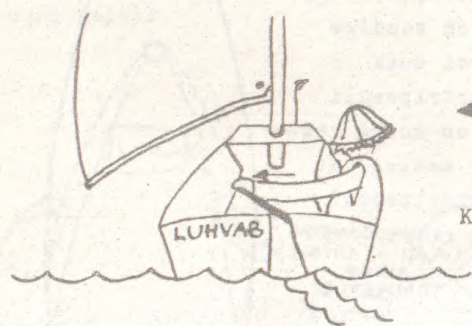

Sooritamine: Tõmba roolipinnu enda poole, et paat vallaks. Kui tuul tuleb paadile otse antrist, tõmba poom kiiresti sisse paadi keskjoonele ja heida see teise poordi. Samal ajal siirdu sujuvalt ise ka teise poordi.

11. LUHVAMINE JA VALLAMINE

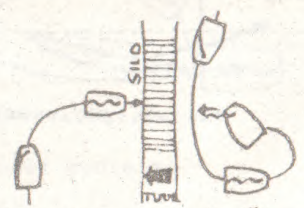
Kui tõnked roolipinni endast eemale, pöörduv paat vastutuult. Paat luhvab seni, kuni ta pöörduv vastutuult. Nii junid Optimistid, kui paadid voi soidad silds.

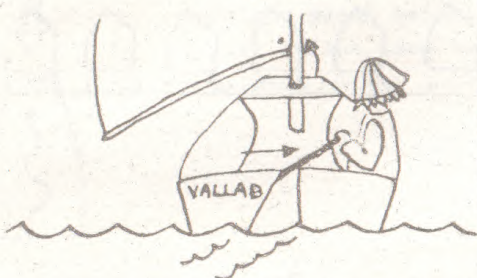
← TUUL

Kuidas silds sõidetakse.

Kui tõmbad roolipinni oma poole, pöörab paat rohkem tuulde. Paat vallab seni, kuni ta hakkab halesima.

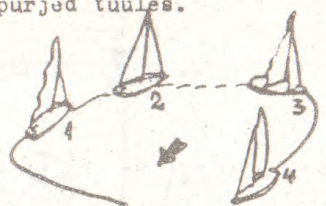

← TUUL

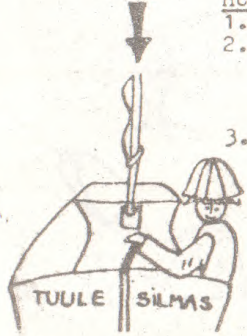

Kui tuule suund ei võimalda vastutuult silduda, purjeta selle koha lähedale, kus maabuda tahad. Siis pööra vastutuult, et paat peatuks Seejärel lase puri täiesti vabaks nii, et see ei veaks ning paat triivib randa. Teadagi, ei tohi mitte kunagi randa täie hooga soita, purjed tuules.

Kui paadil on vöör vastu tuult, öeldakse, et ta on tuule silmas. Siis ei ole purjes tuult ja paat ei liigu. Nii juhatakse paati siis, kui tahetakse hoogu maha võtta.

TUUL ↓

Hoov mahavötmise

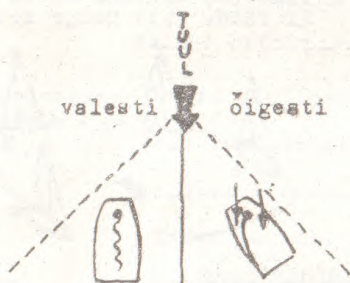
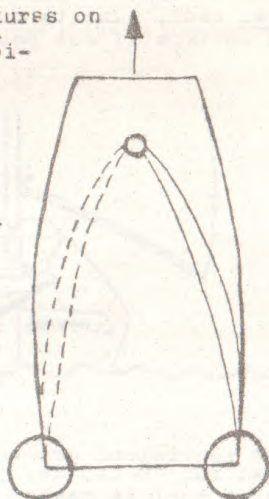
1. Ihat pööratakse vastu tuult.
2. Esipurje võib jätta vanale halsile, pakki. See on mugav moodus mone teise paadi ootamiseks voi einestamiseks.
3. Purjed võib lasta täiesti vabaks (väljaarvatud allatuule kursil).
4. Purjed võib täiesti pingul sisse tõmmata (allatuule kursil).
5. Lasta purjed alla, olles tuule silmas.

12. TIHTTUUL

Tihttuules purjetad siis, kui kures on nii tihedalt vastu tuult kui võimalik. Puri ei tohi masti taga tagasi lüüa. Puri on soodiga seatud nii, et poomi nokk sihib emba-kumba ahtripeegli nurks. Tihttuules on kõige raskem purjetada. Iga meeles, et poom on suunatud ahtripeegli

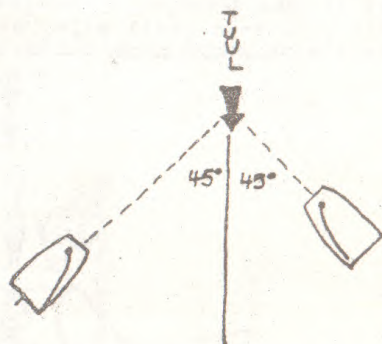

alltuulepoolsesse nurka.

Liigs vastu tuult. Hoogu ei ole.

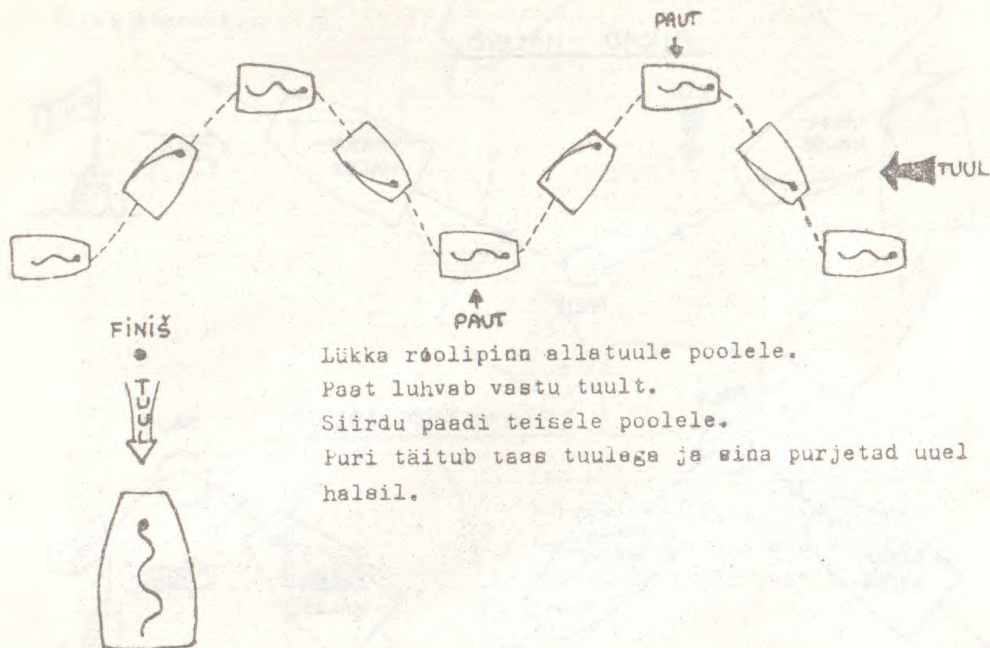
Õige loovimisnurk.

12.1. Paut

Tuule silm = tuule puhumise suund (suund, kust poolt puhub tuul).

Pautides luhvatakse üle tuule silma, kuni puri on täitunud uuel halsil.

Lükka röölipinn allatuule poolele.

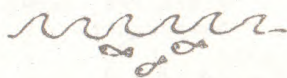
Paet luhvab vastu tuult.

Siirdu paadi teisele poolele.

Puri täitub taas tuulega ja sina purjetad uuel halsil.

Kustpoolt tuul puhub ?

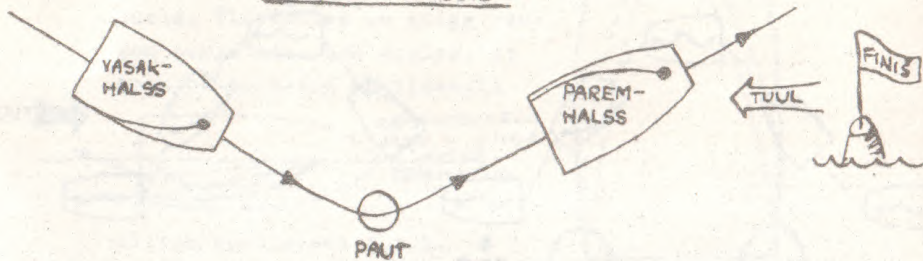
Joonista nooltega tuule suunad ja mõtle, kuidas sa lähekeid purjetama ?

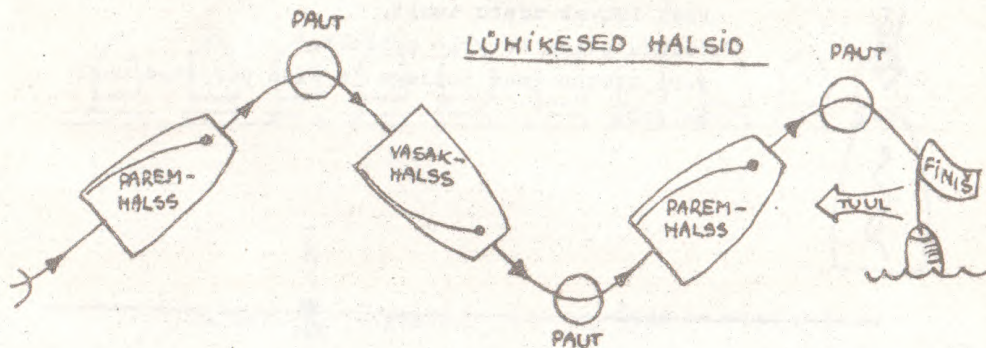
12.2. Loovimine

Teat loovib, kui ta tihtuules kord vasakul, kord paremal halsil purjetades mingi eesmärgini tahab jõuda.

PIKAD HALSID

LÜHIKESED HALSID

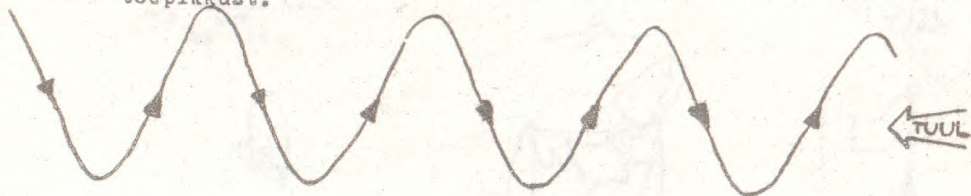

Lühem tee,
väiksem kiirus

purjetad
aeglaselt

"pressimine"

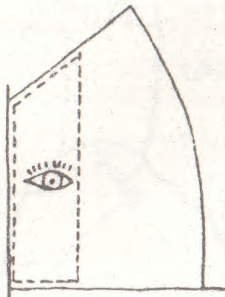
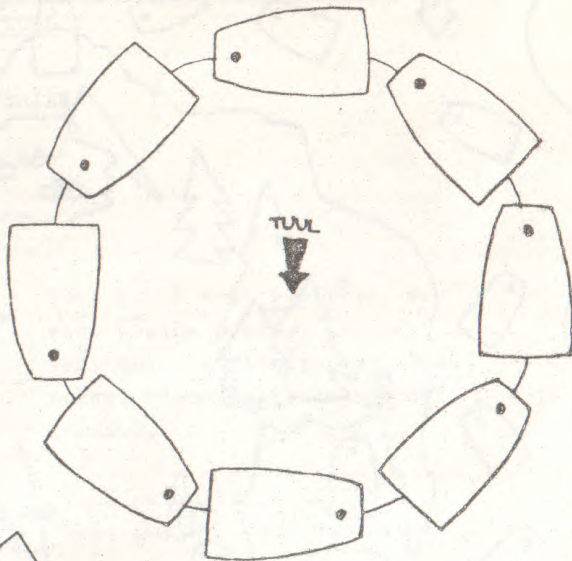
Pikem tee, parem kiirus, vallatakse liigselt ja raisatakse teepikkust.

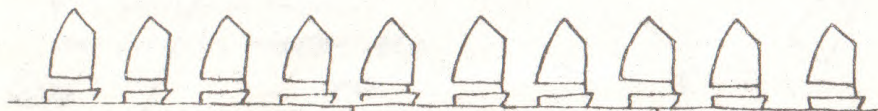
12.3. Purje asend tuule suhtes

Joonista paatidele puri.

Kiiresti purjetad sa alles siis, kui puri on õiges asendis.

Pea silmas purje esiosa masti lähedal. Kohe, kui puri masti taga värahtab, tõmba sooti peale või valla paat tuulde.

Puri elab

Pingutsa sooti

Puri elab

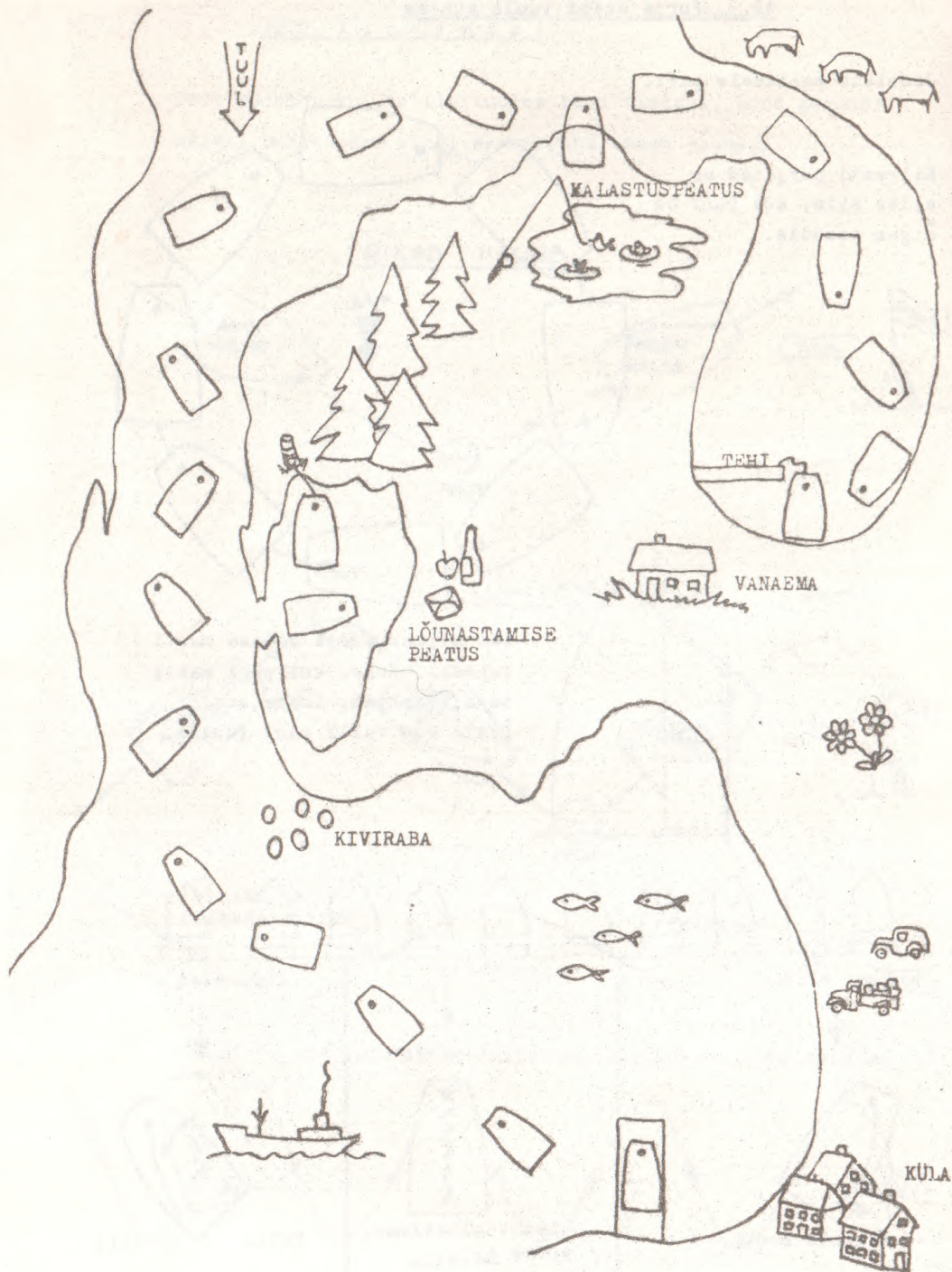
Oled tuulesilmas, pööra halsile

Puri elab

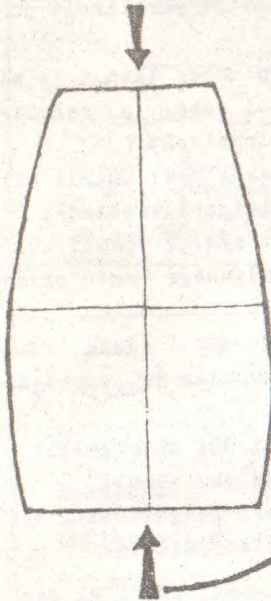
Valla kursile

12.4. Üleseanne. Jookista paatidele puri.

13. TIHTTUUL, KÜLGITUUL, PAKSTAAKTUUL JA
TAGANTTUUL

Tuul puhub otse vastu.
Paat on tuulesilmas.

Tuul puhub eest poolpõiki e.
eest põntsa pealt.
Paat purjetab tihttuules. Seda
kursi kasutatakse loovimisel
(Krüss).

Tuul puhub küljelt.
Paat purjetab külgtuules.

Veba kurss.

Tuul puhub tagant poolpõiki e.
tagant põntsa pealt.
Paat purjetab pakstaaktuules
(Slöör).

Tuul puhub otse tagant.
Paat purjetab taganttuules
(Lenss).

Kui ei purjetata tihttuules, siis öeldakse, et ollakse vabal kursil.

Vabal kursil purjetades on oluline, et lähed õiges suunas, kuna tihttuules purjetades on vaja tuulepöörmistega kooskõlas purjetada.

14. MIDA TEHA, KUI SU PAAT ÜMBER LÄHEB?

Kui toimid valesti, võib paat ümber minna.

Kuigi "Optimist" läheb ümber harva, peab selleks valmis olema. Peab endale selgeks tegema, kuidas siis toimida.

Paat võib ümber minna ainult tehtud vigade tõttu. Järelikult on süü sinu oma.

Kui paat on ümber läinud ja sina oled selle kõrval vees, jää rahulikuks ja toimi järgmiselt:

1. Ürita saada paat külili nii, et mast oleks ülalpool veepinda;
2. seejärel eralda paadi küljest mast, surudes jalgadega vastu piidalauda;

3. püüa paat püsti saada, surudes jalgadega sverdile ja tõmmates kätega poordist;

4. nüüd roni üle ahtri peegli paati ja tühjenda see veest;

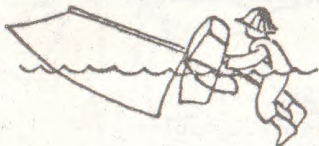
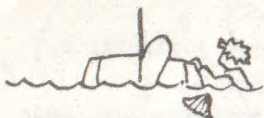
5. eseta puri paigale nii, et saaksid purjetamist jätkata.

Kui sa ega paati püsti ei saa, jää abi ootama.

P e a m e e l e s :

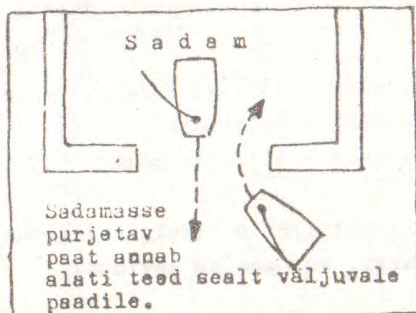
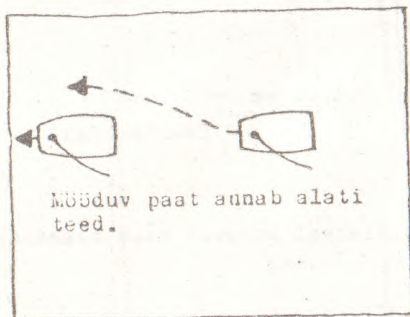
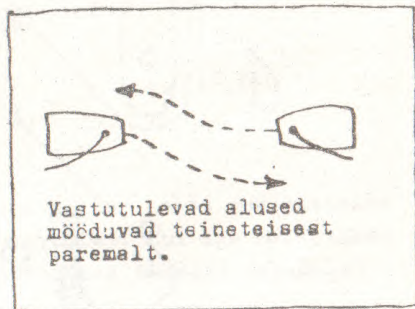
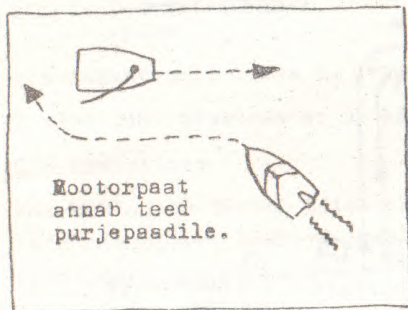
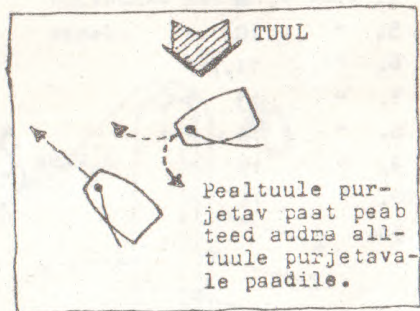
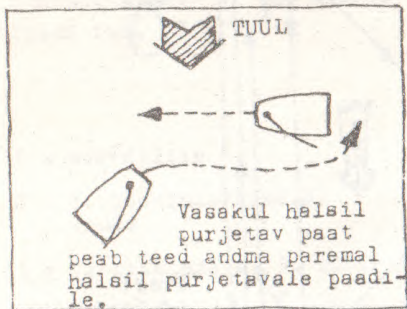
SAILITA RAHU !

ÄRA IIALGI PAADIST EEMALDU !

15. MERETEEDE REEGLID

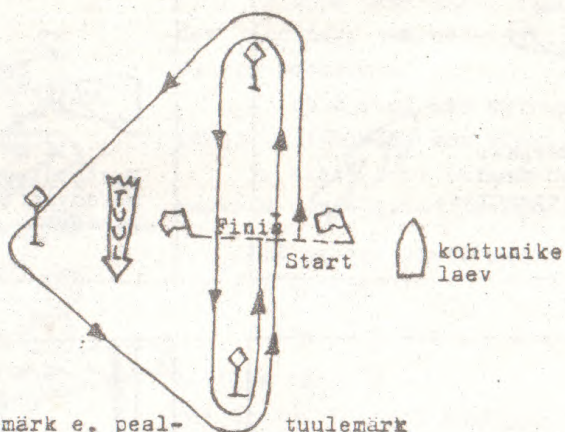
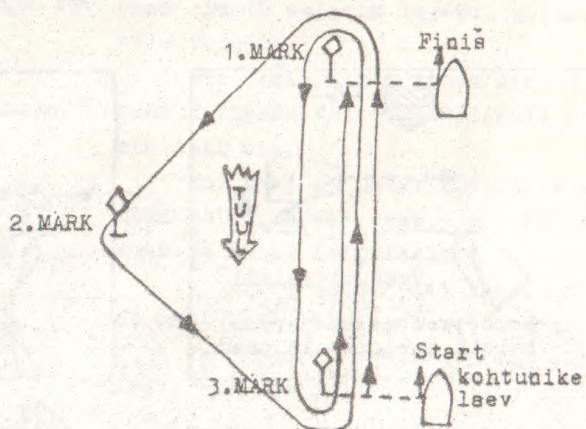
Teeandmise reeglid - kõikide aluste jaoks

16. VÕIDUPURJETAMISE RAJAD

Olümpia punktisüsteem:

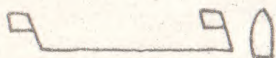
1. koht	0 punkti
2. "	3 "
3. "	5,7 "
4. "	8 "
5. "	10 "
6. "	11,7 "
7. "	13 "
8. "	14 "
9. "	15 "
10. "	16 "
jne.	

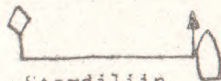
1. märk - loovimismärk e. peal- tuulemärk
 2. märk - halsimärk pöördemärgid
 3. märk - alltuule märk

Signaallipp M (valge diagonaalriist sinisel põhjal) võib asendada märki, kui see on hävinud.

16.1. Purjetamisvoistluse rada

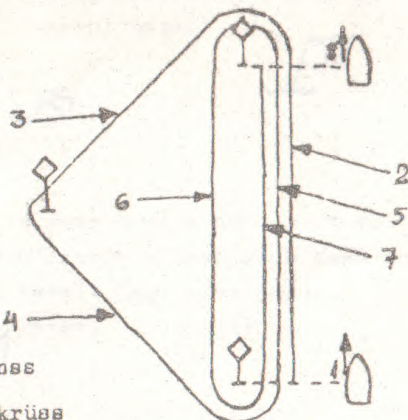

Stardiliin kahe märgi vahel.
Kohtunike laev ei ole stardiliini osa.

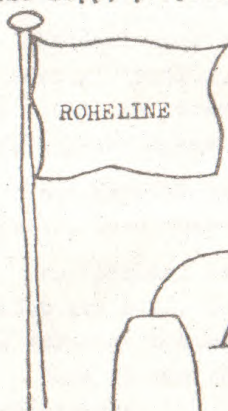

Stardiliin
kohtunike laeva ja märgi
vahel.

- 1 = stardiliin
- 2 = 1. loovimiskurss e. krüss
- 3 = 1. pakstaak e. 1. slöör
- 4 = 2. pakstaak e. 2. slöör
- 5 = 2. loovimiskurss e. 2. krüss
- 6 = taganttuule kurss e. lenss
- 7 = 3. loovimiskurss e. 3. krüss
- 8 = finišiliin

Kui kohtunike laeval heisatakse punane lipp, siis purjetatakse rada vastupäeva (märgid jäetakse vasakule), kui aga heisatakse roheline lipp, purjetatakse rada päripäeva (märgid paremale).

16.2. Ülesanne

Joonista, kuidas läbida rada õigesti.

Märgid jäetakse vasakule.

Millal antakse eelsignaal?

10 minutit enne starti _____

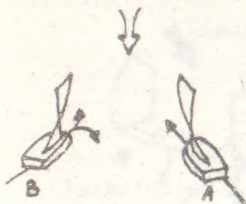
5 minutit enne starti _____

3 minutit enne starti _____

Pane X õigesse kohta.

17. VASTASHAISIDE PÕHIREEGEL

Reegel 36. Põhireegel. - Vasakhalsi jaht peab teed andma paremhalsi jahile.

B peab teed andma, kuna ta purjetab vasakul halsil

A peab teed andma, kuid võib hallssida, mispeale B peab A-le teed andma kui vabalt taga olev jaht reegel 37.2 järgi

See reegel on kõikidest reeglitest tähtsaim. Enamik proteste tehakse selle reegli rikkumise tõttu.

Vasakul halsil peab purjetama ettevaatlikult. Kui tekib väikseingi kahtlus, et ei jõua paremal halsil purjetava paadi eest läbi, on parem vallata selle paadi antrist läbi või pautida õigesse kohta talle alla.

Kui paremal halsil purjetav paat oli kokkupõrke vältimiseks sunnitud teed andma, siis lepi saatusega ja katkesta võistlus.

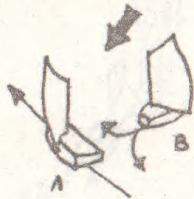
Kui paremal halsil purjetanud paat protestib, siis ta ka võib protesti. Sul jääb üle vaid tõestada, et olid vabalt ees kursside ristumise momendil.

Seda ei saa tõestada ilma juhtumit pealtnäinud isiku tunnistuseta.

17.1. Põhireegel samal halsil purjetades

Reegel 37. Sama halsi põhireegel.

- 37.1. Kui jahid on seotud.
Pealttuule jaht peab teed andma alltuule jahile.

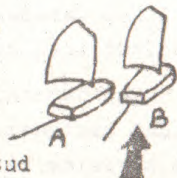
- 37.2. Kui jahid pole seotud.
Vabalt taga olev jaht peab teed andma vabalt ees olevale jahile.

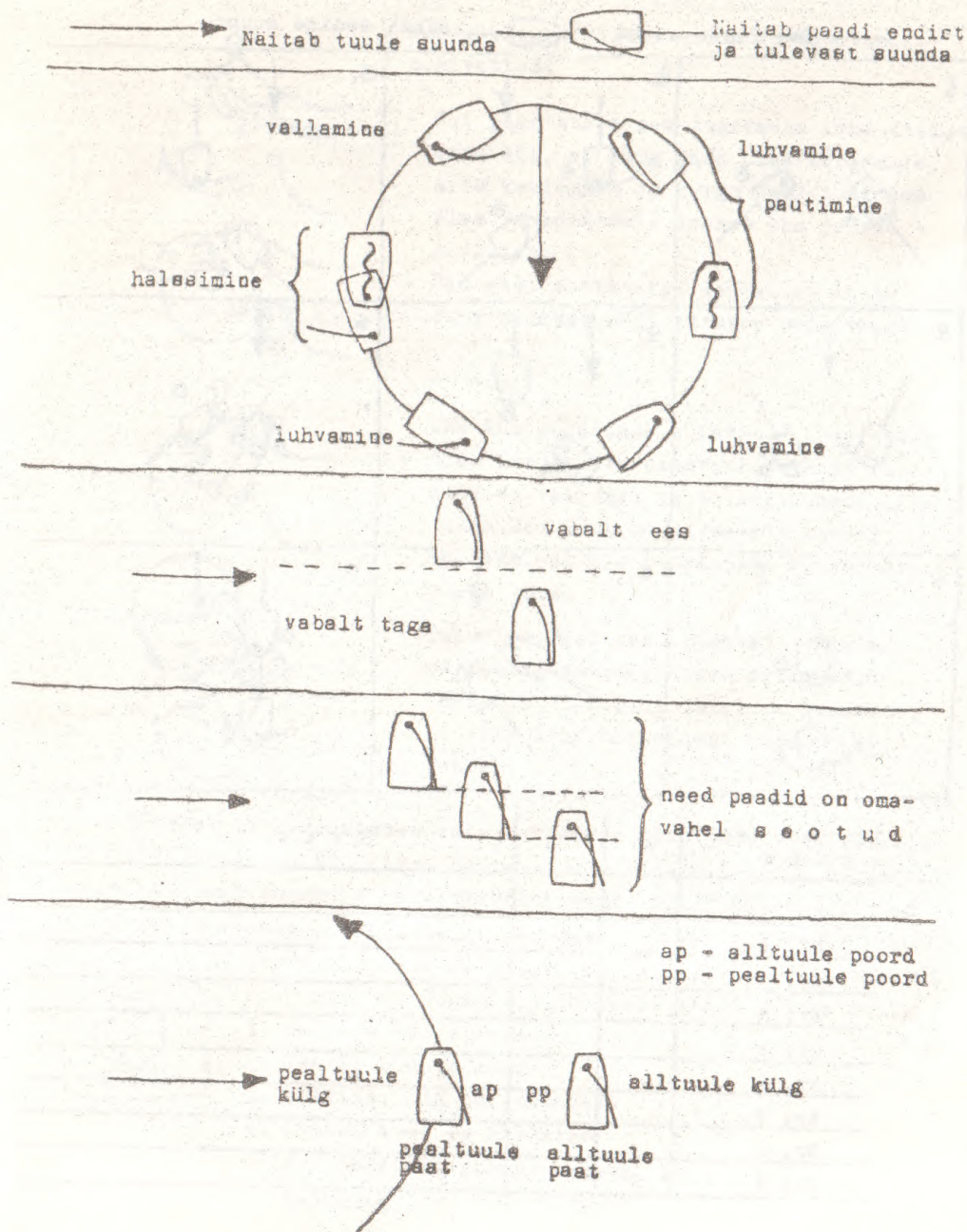
- 37.3. Seotud oleku tekkimisel.
Jaht, kes esendist vabalt taga muutub seotuks alltuule, peab võimaldama pealttuule jahile küllaldase ruumi ja võimaluse, et see saaks teed anda.

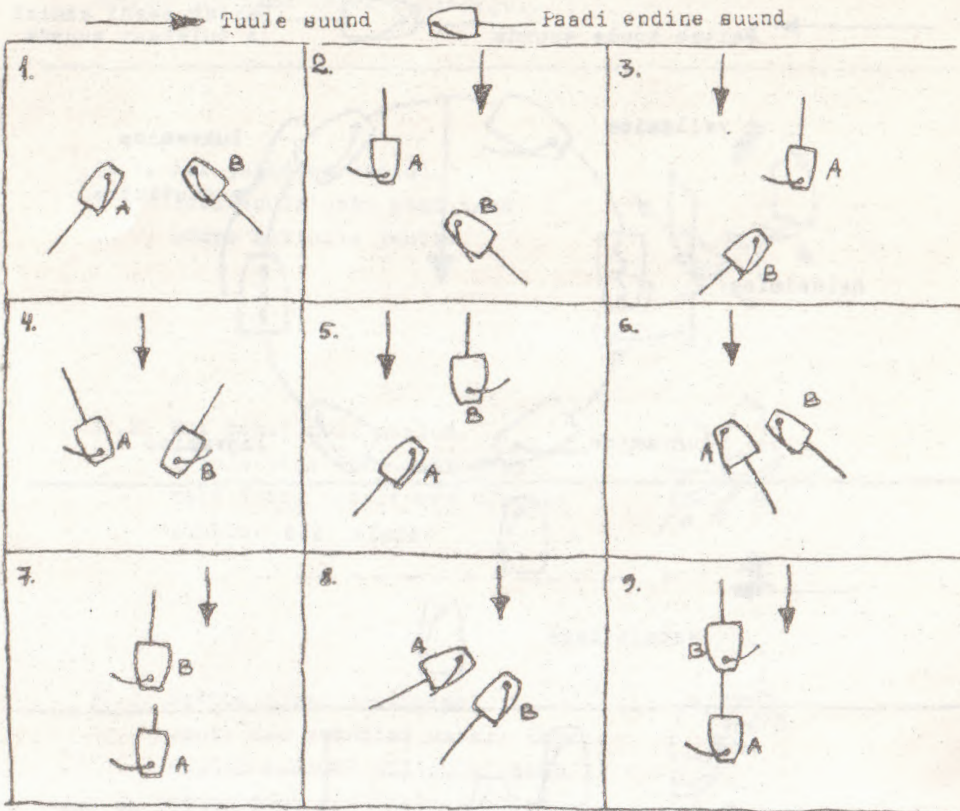
- 38.2. Õigest kursist tulenevad piirangud.
Alltuule jaht ei tohi seni kuni püsib seotud olek, purjetada oma õigest kursist teravamat kurssi, kui pealttuulejahi roolimees on seotud oleku tekkimisel või selle kestel olnud alltuulejahi grootmasti kohal või sellest eespool.

17.2. Võistluspurjetamine - määratlused

17.3. Esimesed võidupurjetamisreeglid

Kes peab teed andma	A	B	Miks
Nr. 1			
Nr. 2			
Nr. 3			
Nr. 4			
Nr. 5			
Nr. 6			
Nr. 7			
Nr. 8			
Nr. 9			

18. ELUSTAMINE JA ESMAABI

Puhumismeetod e. SUULT SUULE ELUSTAMINE.

- Kõrvalolevad pildid esitavad elustamise põhivõtteid.

- Kui päästetava pee tugevasti taha kallutada nii, et lõug jääb üles kõrgemale, siis keelepära ja kurgu neel tõusevad üles ja kopsudele avaneb õhu juurde - pääsutee.
- Üks käsi asetatakse kannatanu kaela alla ning teisega kallutatakse pead tagasi.
- Ühe käe sõrmedega suletakse päästetava nina (et hiljem sissepuhutav õhk läbi nina ei väljuks) ja teisega kontrollitakse, kas lõug on piisavalt üleval selleks, et õhu juurdepääs kopsudesse oleks vaba.
- Puhumise ajal peab pidevalt jälgima, et päästetava pea asend oleks õige. Rindkere liikumist jälgides veendume, et õhk ikka tõepoolest kopsudesse läheks.

- Väikest last elustades katab abiandja päästja suu tavaliselt nii lapse suu kui nina, seega ei ole nina siis vaja sulgeda. Õhku peab puhuma ettevaatlikult, kuna lapse väikesed kopsud võivad võimsa puhumisega rebestuda.

- Kui elustamine on selge, ole alati valmis aitama, kui olukord seda nõuab. Saada alati keegi abi kutsuma.

1. Helista kiirabisse
2. Teata, kus sa oled
3. Selgita, mis on juhtunud
4. Teata, kust sa helistad
5. Jää telefoni juurde seniks, kuni kiirabi on saabunud

19. ÜMBERLINEKU ARVESTUS UJULAS

Sina tuled ujulasse kell _____
seal soovitatakse ujumise ja ümberlineku arvestus "Optimistiga".

Ujula nimi on: _____

ja ta esub: _____

Ujulasse jõuab järgmiselt: _____

Ujulas ole kell: _____

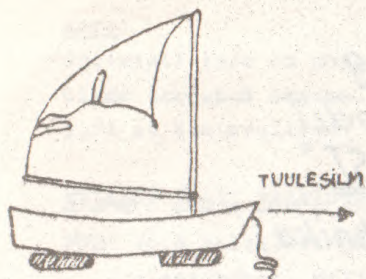
Arvestus lõpeb kell: _____

Kodus oled kell: _____

Ara unusta kaasa võtta: _____

PEA MEELES VEEL : _____

20. OPTIMISTI TAAGELDAMINE

Seda, kui paat seatakse purjetaamiseks korda, nimetatakse taageldamiseks.

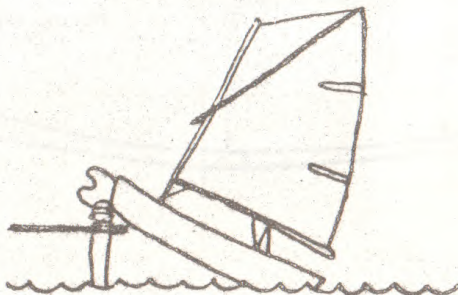
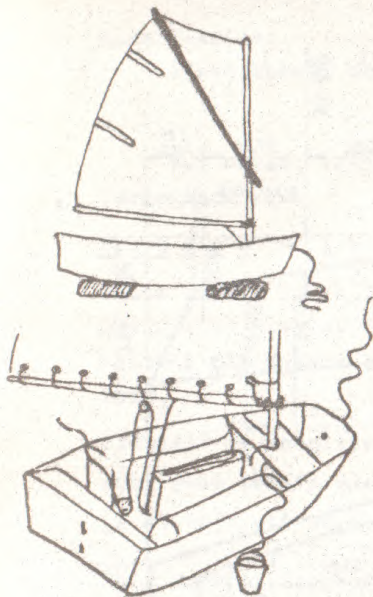
Kõigepealt aseta paat pehmele alusele (autokummidele) nii, et vöör oleks vastu tuult - tuule silmas.

Järgmiseks võta mast ja puri kottidest välja. Aseta mast paigale läbi partnersi. Kinnita mast kand stepsi külge. Kui mast on paigal, keera puri rullist lahti ja pane liistud liistutaskutesse.

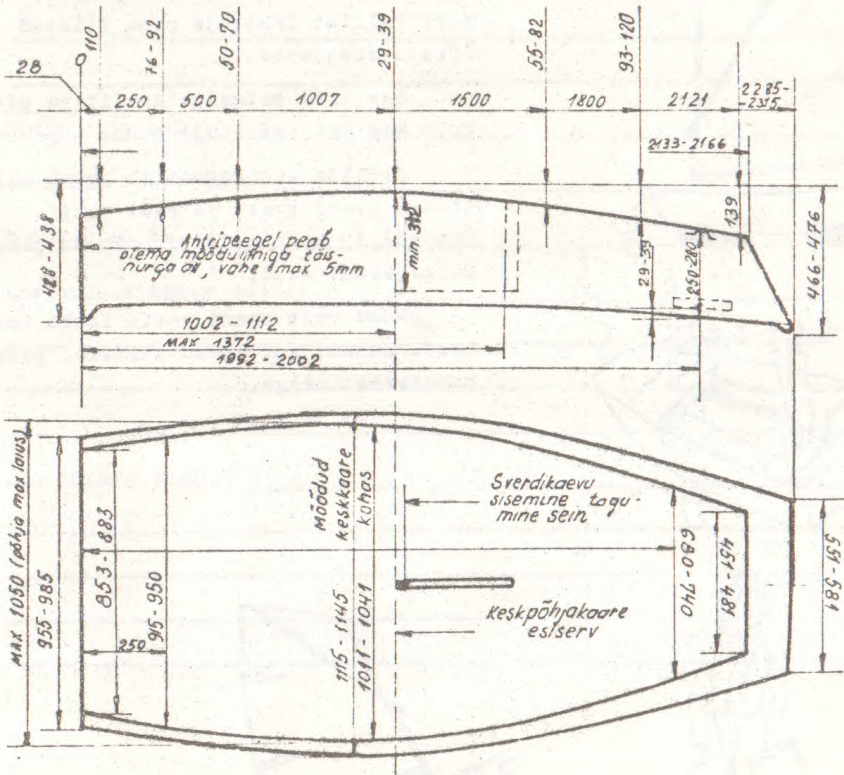
Seejärel paigalda spriiit ja pinguta see ära vastavalt tuule tugevusele.

Kinnita kontrasoot e. pooma allatõmme. Aseta svert ja rool paati. Kontrolli, kas hauskeri ots on paadi külge kinnitatud.

Nüüd võib paadi vette lasta (achter ees). Ennem, kui astud sillale, pane päästevest selga.

Treening
 laste svertpaadil
 "OPTIMIST"
 Trimm ja tehnika

Laste svertpaat "OPTIMIST"

Kere:

Optimisti kere on mõneti erinev nendest paatidest, mida me oleme harjunud nägema. Eriti selle tömp vöör ja nelinurkne puri on ebatavalised.

MILLEST PAATI VALMISTATAKSE?

PUU: Võib öelda, et hästihoitud puupaat säilib kauem, kui plastikpaat. Eeldused paadi kuju säilimiseks on paremad. Kergem on paati jäigaks saada.

KLAASPLASTIK:

Plastikpaati on kergem ehitada ja kergem on ka hooldada.

Kui ostad, valid või ehita kere, siis pea eriti silmas järgmist:

P i k k u s - l a i u s

Põhja moodud ja selle kuju on eriti tähtsad. Pidades silmas Optimisti "imelist" vööri on kere esiosa (moot 23) vajalik ehitada nii laiaks kui võimalik, et vöör rohkem kandma hakkaks.

Üldiselt on reeglits - mida raskem purjetaja, seda laiem põhi peab paadil olema. Paat kannab siis sõitjat paremini ja ei vaju nii sügavalt sisse.

Kõik kere pikkusmoodud peavad olema maksimaalsed.

Põhja kumerus

1. Kumeram põhi annab ahtrist parema väljajooksu ja sobib paremini raskete purjetajale.

2. Lamedam põhi sobib kergele purjetajale.

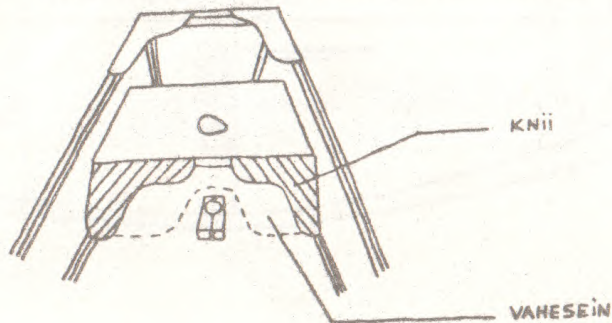
Liida armuulikumad mõõdud, seda erinevamate sõidumudustega on paadid.

Jäikus

Kere peab olema võimalikult jäik. Kui põhi on liige pehme, imeb paat ennest laine külge kiinni ja kiirus kaob selle asemel, et üle lainete liuelda.

Minult põhja jäikusest üksi ei piisa, vaid paat peab olema väeni jäik. Suured jõud, mis taglast vaanavad, ei tohi kere "propellerisse" deformeerida (nn. väändejäikus). Pehme kere puudused ilmnevad kõige selgemini tugeva tuule ja järsu lainega. Jäiga kere eluiga on lisaks pikem.

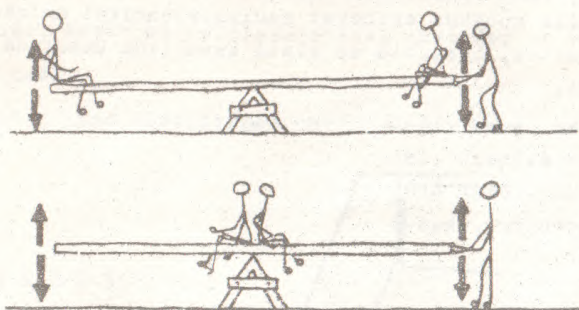
Kuna laine ja tuule suurimad jõud rakenduvad kere eduosale, on see vaja eriti hoolikalt ja tugevalt ehitada. Piidalaua ja vöörpeegli nurkade igapäevane kontroll peale purjetamist peaks harjumuseks saama.

Kaal

Optimaalselt minimaalne kogukaal on 35 kg ja puadi kaal sellest ei tohiks kunagi olla 1-2 kg võrra suurem.

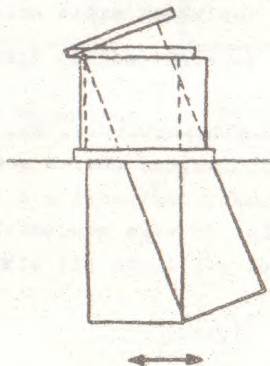
Kaalu jaotus kerel on väga tähtis, see on kasulik võimalikult puadi kesktele kontsentreerida. See vähendab kere tekitatud järsu laine ja purjetades.

Svert

Sverdikaev tuleb ehitada maksimaalselt taha ja ta peab olema maksimaalselt pikk. Eriti tähtis on sverdi esiosa jäikus.

Svert peab olema võimalikult kitsas, siis saab seda rohkem taha kallutada külgtasakaaju suurendamiseks.

Sverdi kuju on määratud klassimäärustega. Kõik väiksemad riiklikumised kasutage ära maksimaalse kasu saamiseks.

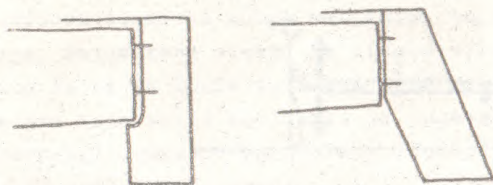

Rool

Rool peab olema maksimaalse pindalaga, et saavutada maksimaalset juhtumismõju. Tugevasti tahakallutatud rool annab parema tasakaalu ja vähendab lunnamist. Kõva taulega on sellise rooliga raskusi.

Kaasajal esineb ka tasakaalustatud roole. Siiski ei ole kuigi kindel, milliseid haid või haibu külgi neil on. Paati on kergem juhtida, kuid roolitunnetus kaob.

Pidage silmas, et erinevate roolidega on ka roolitunnetus erinev. Erinevad roolid nõuavad erinevat roolimistehnikat erinevates lainetingimustes. Seetõttu on alati kasulikum kasutada ühetüübilist rooli.

Viimistlus

Pöõra peadi kere ümber ja vaata, kas põhjal on ebatasasusi, lohke või muhke. Need võivad olla ehitusvead, samuti tule neda jäikusdetailidest ja parandamisest.

Lihvi kõik ebatasasused maha ja täida kõik lohud. Lihvi ühes peenema vesilivapaberiga. Tee seda ka sverdi ja rooliga. Eriti tähelepanelik ole vööri, rooli ja sverdi esiservade lihvimisel, et vee laminaarset voolamist mitte häirida.

Kui see on tehtud, aseta svert ja rool paigale (paat tõsta enne kõrgete pukkide otsa).

Rool kindlalt otstega täielikult otseasendisse. Nüüd veate, kes svert ja rool on ühes tasapinnas (nad peavad seda olema). Nüüd kontrolli järgi moot 12, masti partnersi ava tseetrist kuni antriipeegliini. Kuna Optimist on väga meelsasti luhvama kippuv paat, siis pesb partnersi ava tooma nii ette, kui võik malik.

Stepsiga seatakse masti kallak õigeks.

TahtsMast

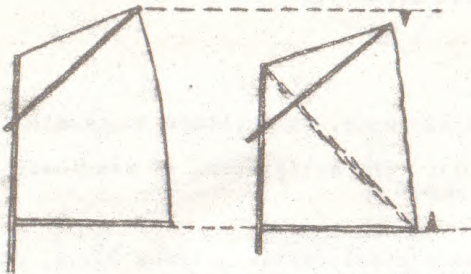
Mastid ja tahtse muud osad valmistatakse tänapäeval ainult alumiiniumist.

Alumiiniumtahtsel on palju eeliseid. Selle saab kergemini jai-
gaks, see on kergem, toodangu kvaliteet on ühtlasem, eluiga
pikem jne. Mast peab olema võimalikult jäik ja samas võimalikult
õhuke. Kaasajal valmistatavatel mastidel on väga väikesed eri-
nevused.

Tuntud need mastifirmad on: Jolly Race, Sarö
Lei. Josefsson, Marstrand
Göta Marin, Göteborg
Z-spar, Göteborg

Spritt

Spritt on sisuliselt liikuv masti jätk ja purje pingutaja.
Spritt peab ka jäik olema. Kui ta paindub, siis vahemaa masti
topi ja poomi noka vahel lüheneb ning nende kahe punkti vahele
moodustuvad kortsud.

ÕIGESTI PINGUTATUD
SPRITT

LIIIGA NÕRGALT PINGUTATUD
VÕI LIIIGA Pehme SPRITT

Spriidi pikkus tuleb valida purje konstruktsiooni järgi.

Pikem spriiit annab väiksema nurga masti ja spriiidi vahel - purje tagaliik sulgub rohkem. Samas võib pikem spriiit põhjuseks olla suurema väljapöörde tekkimisele anterliigis.

Spriiti võib reguleerida ainult ühte moodi. Spriiit on kinnitatud silmuse ja hammaslatti või lihtsa kaheplokkilise tali abil, mis on reguleeritav stopperi abil.

Kuna ote hakkab kergesti venima, siis on silmus kasulik terastrossist teha.

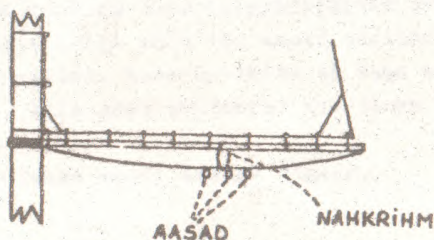
Tali puhul on täheldatud, et kasulikum on, kui pingutatult ei oleks plokkide vahe liiga suur. See väldib ühel halsil spriiidi eemaltekaldumist mastist.

P o o m

room võib olla küllaltki pehme, et tekitada suuremaid trimimisvõimalusi selle abil. Siin eeldatakse, et kasutusel on nn. kukejalg.

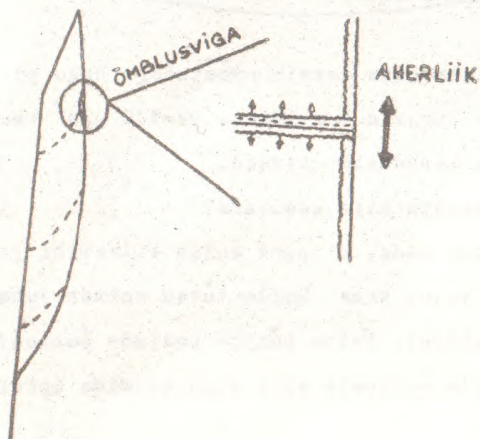
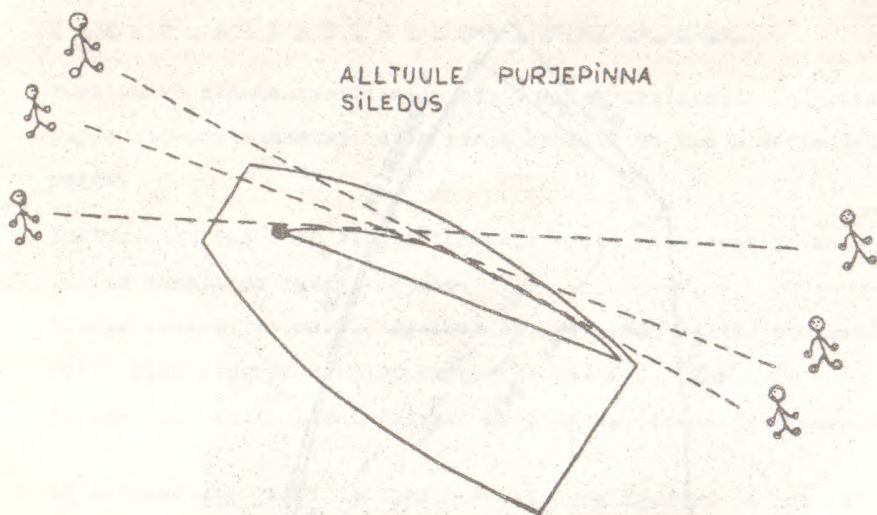
Kukejalga abil saab pehme poomi kaunis jäigaks muuta. Jäikust saab reguleerida kukejalas olevate silmuste ja nahkrihmade

abil. Poomiks kasutatakse tavaliselt 37 mm paksust jäika alumiiniumtoru.

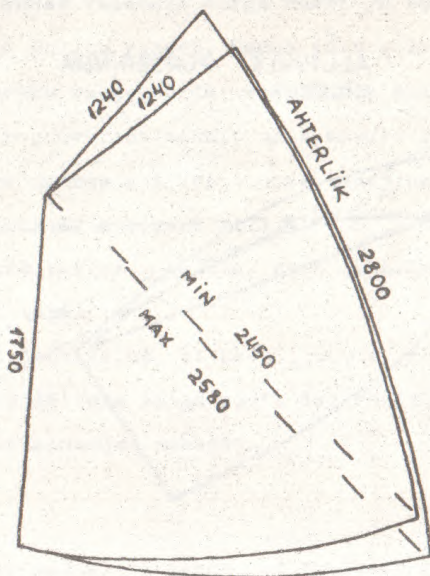
Puri

Paljud "Optimisti"purjetajad ei ole purjede liiga kõrge hinnaga rehil. Mingil maarel see peab paika, aga 9 juhul 10-et on uue purje ostmine olnud põnjendamatu. Purje valides peab teadma, milline peab hea puri välja nägema. Peab teadma, kuidas purje vasdata, et selguks, kas puri on kiire või mitte.

Igal purjemeistril on oma ideed eritüübiliste purjede (vaikse, keskmise või tugeva tuule) lõikamiseks, sisse ja väljajooksust ja materjali paksusest.

Purjemeister võib konstrueerida purje võimalikult üles (kõrgemale tuule sisse). Sellisel juhul tõusevad nii soodinurk kui ka ülsnurk kõrgemale ja mõõt purje pea ja soodinurga vahel laheb maksimaalsest väiksemaks.

Parim puri ei tervitse olla maksimummõõtudega nagu paljud usuvad. "Optimisti" purjeid õmmeldakse 92-110 g/m² kangast, kuid kasutatakse ka raskemaid riideid.

Millist purje ma peaksin siis kasutama?

Õhuke kangas tähendab seda, et puri kulub kiiremini ja tugeva tuulega selle kott vajub taha. Selle tõttu esineb juba purjeid, millel on seitse õmblust. Teine põhjus paljude õmbluste vajaduseks on purjele õmbluste abil kaju andmine (profiil).

Kui purje tellite, siis on kasulik purjemeistriga purje soovitatavatest omadustest vestelda ja küsida tema soovitusi. Selle info põhjal toimub purje trimmine peadi järgi.

Peame lähtuma olukorrast, et võistlustel lubatakse kasutada ainult üht purje. Palju kordi on oletatav vaikse tuule purjetamisvõistlus lõppeud tugevatuulelise viimase krüssiga ja vastupidi.

Purje sorimine masti ja poomi külge

Puri tuleb siduda soriliiniga masti külge ühtlaselt, jälgides purje liikide kumerusi, siis purje profiil ei muutu selle eri osades.

Küsimusele, kas puri siduda tihedalt vastu masti või jätta 1-2 mm vahet, on raske vastata.

Pidege meeles, et masti tagaosas on keerised, sellel põhjusel võiks siduda purje maksimumkaugusele mastist. Poomiliik sorige tugevamini kinni (siiski jälgida ka poomiliiga kumerust).

Klassimääruste järgi ei tohi purje kaugus mastist ja poomist ületada 10 mm.

TRIMMIMINE

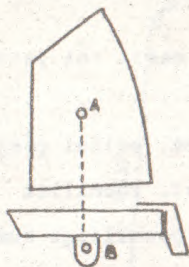
Tasakaal

Mida soovin saavutada peadi trimmimisega?

Peadi luhvamisviga nõuab seda, et kasutada kallutatud rooli. Rool omakorda on peadile takistuseks.

Sooviks ja nõudeks on see, et peat seads trimmimisega täielikku tasakaalu.

Peadi tasakaal tekib siis, kui purje raskuskesse ja lateraalne kealupunkt langevad ühele vertikaalile.

A - purje raskuskesse

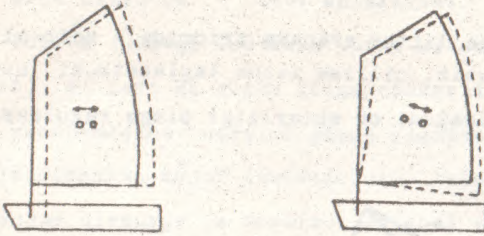
B - lateraalne tasakaalupunkt

Kui peat luhvab, siirdetakse A ettepoole või B tahapoole.

Kui peat vallaab, siirdetakse A tahapoole või B ettepoole.

Millised muutujad mõjutavad purje raskuskeset ja millised lateraalset tasakaalukeset ning "Optimisti" trimmi?

PURJE RASKUSESE

Tagleese paigutus ja masti kalle

Joonis a) taglas paigutatakse tahapoole = luhvab
taglas paigutatakse ettepoole = vallab

Joonis b) taglas kallutatakse tahapoole = luhvab
taglas kallutatakse ettepoole = vallab

Ahterliigi pinge

Ahterliigi pinge määrab selle, kas puri on "kinni", avaneb või puhub tuul purjest mööda.

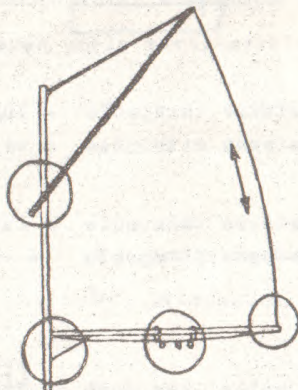
A - ahterliik kinni
B - ahterliik normaalne
C - ahterliik avaneb

Liiga pingul ahterliik põhjustab kinnise purje ja peati on raske püsti kellutada. Kõrgust võtab paat seejuures hästi.

Liiga lõtv ahterliik põhjustab liiga avatud purje. Tugeva tuulega on niisugust purje kerge maha kallutada, kuid kõrgust võtab see halvasti.

Optimist purje on väga lihtne avanema trimmida - võib-olla isegi lihtsam kui ükskõik, millise teise taglasestüübi juures.

Vaatame, milliseid võimalusi on ahterliigi pinge reguleerimiseks.

Taglase jäikus - = - soodi pinge

Ahterliigi pinget mõjutab otseselt see, kui pingul on soot ja kui jäik on taglas. Raske on täpselt soovitada, kui jäiga taglasega peaks purjetama, kuna see sõltub purjetaja jõust ja kaalust.

Teine näitaja, mis määrab taglase jäikuse on see, kas puri on õmmeldud lehtiseks või kinniseks.

Kas peaks kasutama tavalist taglast või tugeva tuule taglast?

Iga purjetaja peab ise oma kogemuste põhjal leidma võimalikult parema kombinatsiooni.

S p r i i t

Spriidi pingutamine mõjutab ahterliiki järgmiselt:

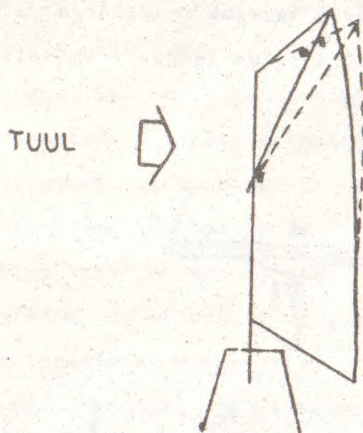
Kui pingutada tugevalt - ahterliik laheb pingule

Nõrk pingutus - lõtv ahterliik.

Väga tugeva tuulega lastakse purje ülasele välja pöörata (twist), et peat ei oleks liiga raskesti kallutatav.

Seda saavutatakse spriiidi pinge reguleerimisega.

"Väljapööramise mõju" (twistiefekt) tähendab samuti seda, et kaugus ülaurga ja soodinurga vahel väheneb mõnevõrra, mille abil seadakse kogu ahterliik avanema.

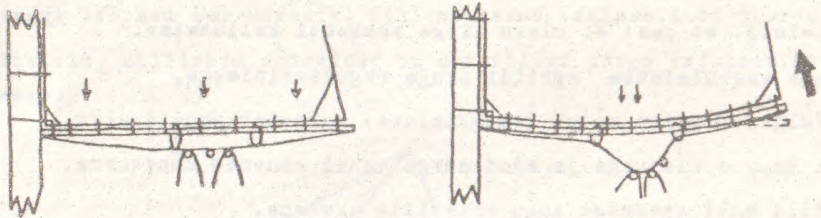

P o o m i _ a l l a t _ o m m e

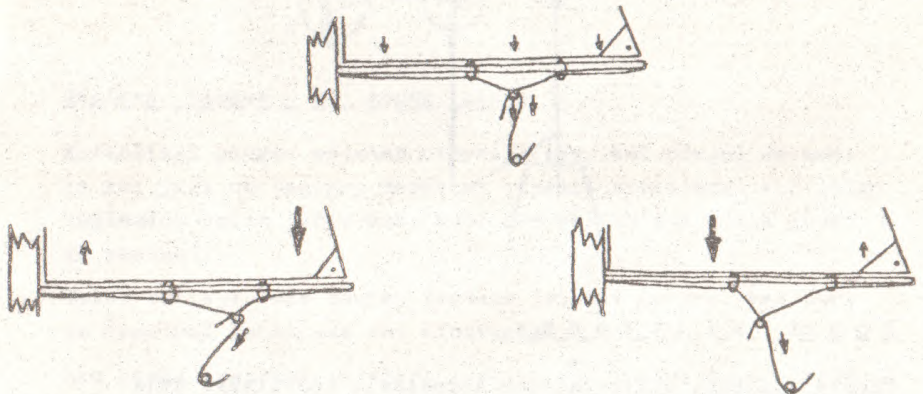
Tugeva tuulega, eriti vabadel kursidel, soovitakse anda purjele võimalikult ühtlast kaju. Seda saavutatakse poomi allatõmbe pingutamise abil, samas pingutub ka ahterliik.

k u k e j a l a

kukejala võib (võeta ka lk. 7) purje seada mitut moodi.

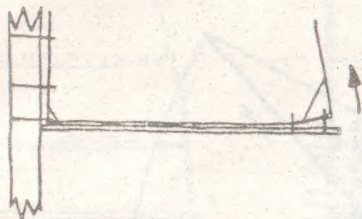
rekendades sooditõmbe jõu poomi keekpunkti, saame poomi paindese, mille tulemusena vanemas halsinurga ja soodinurga vahel vaheneb ja anterliigi pinge langeb - anterliik avaneb.

Rekendades sooditõmmet erinevatesse kukejala silmustesse saame muuta sooditõmbe jõu suunda. Selliselt saab pingutada purje selle erinevates osades erineva pingega. Näiteks saab anterliiki pingutada.

Purje sorimine masti ja poomi külge

Kõigepealt peab purje sorima nii masti kui poomi külge ühtla-
selt.

Kui soodinurgas puri veidi lõdvemalt sorida, siis anterliigi
pinge väheneb ja saadakse avatum puri.

Kui aga sorida soodinurk tihedelt vastu poomi, saadakse pin-
gul anterliigiga puri.

Koti asukoht (e. purje horisontaalprotsent). Koti koha otsus-
tab purjemeister. Siiski leidub mõningaid võimalusi mõjutada
nii koti koha kui suurust (protsenti).

kui kott on tugeva tuulega liiga taga, siis on ka purje raskus-
kese liiga taga ja paat luhvab.

Peab märkima, et anterliik sulgub, kui kott siirdub taha,
kuigi anterliik ei olegi eriti pingul.

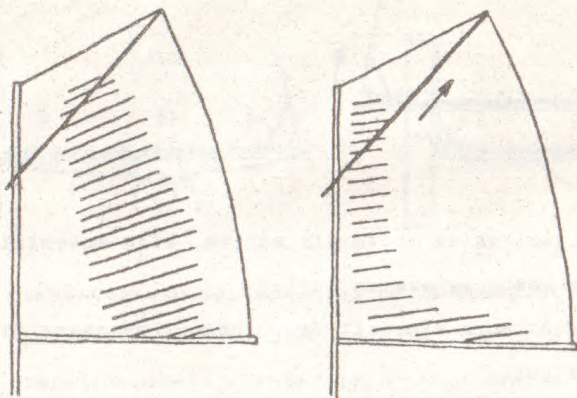
Kagu varem mainitud, võib vaikse tuule ja järsu lainega
kottis, mõningal määral suletud purjega edu saavutada.

kuid tugeva tuulega paneb see puri paadi luhvama ja paati
on raske ara kallutada.

Ühine veel tähelepanu, et kotel on omadus tugeva tuulega
tahapoole vajuda.

S p r i i t

Spriidil on ka otsustav sõna üelda purje koti esukoha ja suuruse seadmisel. See mõjub Optimisti purjel Cunningham controller'ina (muutjana).

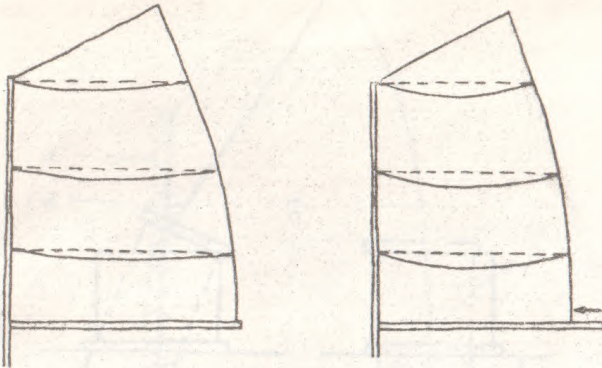
Koti tasaline koht

Koti koht kui sprit on pingul

Spriidi pingutamine pingutab purje, vähendab kotti, siirdab seda ette- ja ellapoole. Neid mõjusid kasutatakse tugeva tuulega, et paadi luhvamiserkus väheneks ja oleks kergem kallutada.

P o o m i l i i g i s e a d m i n e

Vaikse tuule ja järsu lainege vajame, nagu eespool nimetasime, suuremat veojõudu, et lainetest läbi pääseda.

Andes poomiliiki järele, suureneb kott kogu purje ulatuses märgatavalt ja seavutame suurema veojõu.

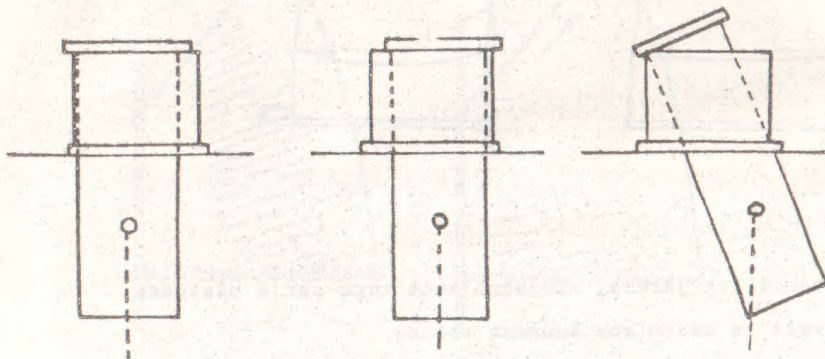
Kahjuks ei luba klassimäärused mingeid talisid poomiliigi seadmise hõlbustamiseks, seega peab hakkama saama lihtsate sõlmede abil.

L i i s t u d

Ka liistud mõjutavad kotti, eriti ülaliist, mis ka "juhhib" shterliiki.

Liistud peavad olema piisavalt pehmed, et nad profiili ei rikuks.

LATERAALNE TASAKAALUPUNKT

S v e r t

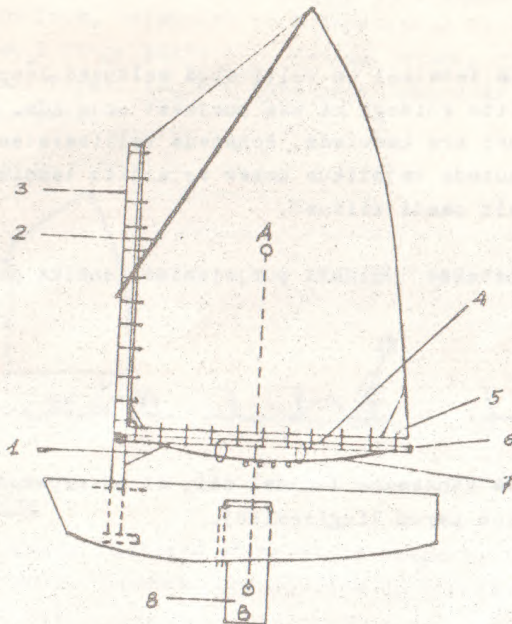
Mida rohkem külgtasakaalu punkti tahapoole viime, seda kergemini võib paat vallama hakata ja vestupidi.

Purjetaja paik paadis

Purjetaja paik paadis mõjutab ka lateraalset tasakaalupunkti. Soorita lihtne katse, astu masti kõrvale, kui svert on väljas. Märkad, et tasakaalupunkt siirdub sinu asukohta ja paadi anter (pära) vajub allatuult. Paat jääb vestu tuult.

Purjetaja paiga määravad mitmed tegurid, nagu tugev tuul ja järsk laine, vaikne tuul ja tasane veepind, samuti vajadus liuelda jõe.

Lähene me tehnikaosule, kuid enne seda vaatame neid tegureid, mis mõjutavad paadi tasakaalu.

Trimmi kontroll-lent

1. poomi allatõmme
2. sprit
3. mast
4. poom

5. soodinurk
6. soodinurga pingemuutja
7. kukejalg
8. sveit

Paat l u h v a b

A ettepoole;

- siirda 3 ettepoole
- tõsta 3
- pinguta 2
- sea anterliiki 2 abil
- anca järgi 5
- pinguta 6
- painuta 4, kasutades 7
- kasuta 7 esimest silmust

B tahapoole;

- siirda või kalluta 8
- tahapoole või tõsta 8 veidi
- istu tahapoole

Paat v a l l a b

A tahapoole;

- siirda 3 tahapoole
- langeta 3
- anca 2 veidi lõdvemaks
- pinguta 5
- lõdvesta 6
- tee jälgiks 4, kasutades 7
- kasuta 7 tagumist

B ettepoole;

- siirda 8 ettepoole
- istu ettepoole

TEHNIKA

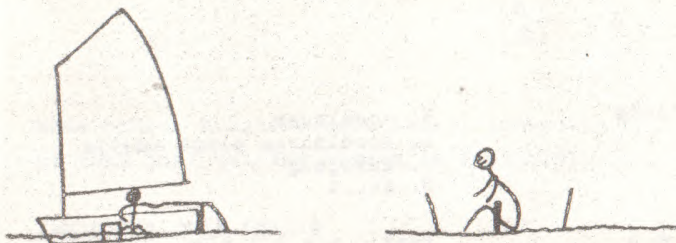
Varustus, trimm ja tasakeel on vältimatud eeldused lõppkiiruse saavutamiseks. Mitte kuidagi ei saa purjekat unustada. Sizu võime paadi omadusi ära kasutada, koheneda valitsevates tingimustes, oskus kasutada vajalikus kohas vajalikku tehnikat mõjutab otsustavalt paadi kiirust.

Järgmiseks käsitletakse lühidalt purjetamise tehnika põhimõtteid.

PURJETAJA PAIK

Kruus

Vaikse tuulega ees vaheseina lähedal nii, et anterpeegel tõuseb, seega saadakse parem liug(lemine).

Eriti vaigse tuulega võib paati allatuult kallutada, et puri kottis püsiks. Kuid kohes, kui veidigi tuult lisab, peab paati püsti kallutama, sest kulgjõud muutub muidu allepoole suunatud jõuks. "Optimist" ei ole ju mingi allveepeat

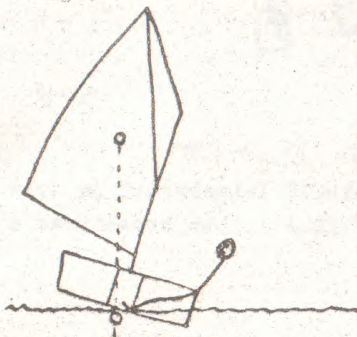
Tuule tugevnedes siirdatakse väheke tahapoole sõltuvalt paadi tasakaalust ja lainetuse teravusest. "Optimistil" on "märje" paadi kuulsus, seepärast peab tugevamate tuulte ja suurendatava laine päris taga nurgas istuma, et võlir lainesse ei jookseks. Tugeva tuulega istutakse tahapoole ka lubavise vähendamiseks.

Vaba kursor

Istu vaikeete tuultega võimalikult eespool, tuule tugevnedes aga tagapool. Tugevas tagantuules on sageli vaja istuda võimalikult taga.

Vabadel kursoride peab paadis liikuvam olema kui krüccis, et võimalikult erkalt lainetuses paadi tasakaalu mõjutada. Eriti vaikse tuulega peab paadi pealtuule poole kallutama. Selle oaaline eesmärk on purjepinna kõrgemale tõstmine, kuid samas ka see, et purje raskuseks oleks ühel vertikaalil lateralse tasakaalupunkti.

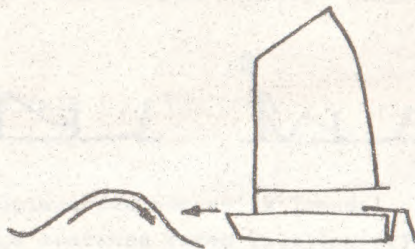
Vaba kursori tehnikat siiski piiravad võistluspurjetamise reeglid. 1977. aasta reeglid lubavad aga ka mõningaid häduslikke võimalusi.

See puudutab "pumpamist" ja keha kiiret liigutamist ette- ja tahapoole ("jõnksutamine") (Reegel 60,2).

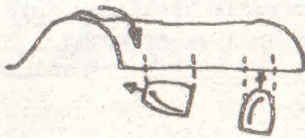
PURJETAMINE LAINETUSES

Krüüs

Lainete jõud suureneb tuule tugevnedes. Loovimiskursil see jõud pidurdab paadi kiirust. Lainete pidurdavat jõudu peab võimalikult hästi elimineerima. Selleks luhvatakse laineharjale tõustes ning vallatakse taas kursile harjalt laskudes, et uut jõudu uue laine ületamiseks koguda.

See sunnib purjetama veidi pikemat teed pidi finišini. Probleem on siin sama, mis purjetades krüüsis kõrgele ja aeglaselt või madalale ja kiiresti - tuleb kompromisse teha.

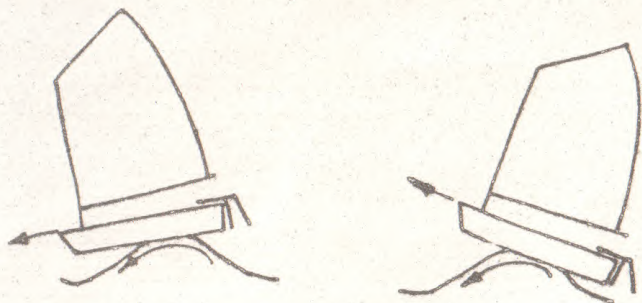

valla
luhva
valla
luhva
valla

Pautina peab sinult laineharjal ja kohe kui sinna jõutakse, et oleks võimalikult pikem hoovõtumas uue laineharja ületamiseks.

Vaba kurs

Vabal kursil on laine ja selle jõud suunatud samas suunas kui paat. Siin on küsimus koordinaatsioonis. Lainest on vaja maksimaalset kasu saada. Halduseks on see, et juhitakse õigesti ja otsitakse laineid. Peab püsima "allamäge" ja roolile abiks võib kasutada keha kaalu ja sooti. "Pumbates" - korduvalt purje sisse tõmmates ja välja lastes või keha kiire ettepooleliikumisega saab paadi laineharja eel "allamäge" laineliugu ja kiirus kasvab märgatavalt. Kui istutakse shtreis paigal, möödub laine paadist kga paat kaotab kiiruse ning enne, kui jälle uue hoo üles saab, läheb veel paar lainet mööda.

Kui kord leitakse laine, millel ratsutada, peab sellel püsima nii kaua, kui võimalik või leida uusi, kaotamata kiirust.

Kui paat tahab lainest üle sõita, on vaja luhvata veidi piki lainet, et lainel püsida ja seejärel jälle ilusasti uuest allaliuglemist jätkata.

Tulemusena selgub, et ka vabal kursil ei saa sirgjoont pidi purjetada.

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ГОСКОМСПОРТА ЭСТ, ССР
"НАЧАЛЬНОЕ ОБУЧЕНИЕ ЯХТСМЕНА" МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ

Trükkida antud 27.I 88 Formaas 60x84/16
Trükipg. 38,1 Tingtrükipg. 35,4 Tiraaž 308
Tellimus nr. 38 MB-01176 Tasuta
РРК АК rotaprint. Tallinn 200106, Komsomoli 1.

